

Mladi Ambasadorji Medkulturnega Dialoga

Mladi ambasadorji medkulturnega dialoga

Št.3, leto 2010

USPOSABLJANJE MLADINSKIH DELAVCEV O MEDKULTURNEM DIALOGU

V okviru projekta Mladi ambasadorji medkulturnega dialoga smo pripravili usposabljanje za mladinske delavce o učenju medkulturnega dialoga in razumevanju drugih kultur, ki je potekalo v štirih fazah. Namen usposabljanja je bilo naučiti mladinske delavce koncepta medkulturnega dialoga, da ga bodo znali uporabiti v vsakdanjem delovanju njihovih organizacij in aktivnosti mladih. Usposabljanje je potekalo v štirih sklopih, ki se med seboj dopolnjujejo. Udeleženec je opravil usposabljanje, ko je zaključil vse štiri sklope usposabljanja in opravil vse zahtevane obveznosti do Mladinskega centra Trbovlje, ki koordinira izvedbo usposabljanja.

Prvo fazo smo poimenovali MEDKULTURNO SPOZNAVANJE in je potekalo preko spletne učilnice od 6. aprila do 3. maja 2010. Delo je bilo individualno, udeleženci pa so se lahko tu seznanili z osnovnimi pojmi medkulturnega dialoga in organizacijami, ki se ukvarjajo z različnimi kulturami v lokalnem okolju. Vsak teden so udeleženci prejeli naloge in jih opravljene oddajali na spleto. Udeleženci so skupno opravili 4 naloge in evalvacijo. Sledila je MEDKULTURNA IZKUŠNJA, kot smo poimenovali drugo fazo. Medkulturna izkušnja je zajemala enodnevni seminar, kjer so se udeleženci med seboj spoznali, možnost so imeli spoznati trenerje usposabljanja, ki pa so bili tudi mentorju udeležencem v celotnem

usposabljanju. Na seminarju so udeleženci vsebino seminarja spoznavali preko različnih metod in iger, ki so jih nato lahko uporabili tudi pri delu v lokalnem okolju. Medkulturno v praksi je bila faza, ki je predstavljala rek od besed k dejanjem. Sklop je potekal od 1. junija do 31. septembra 2010. V tej fazi so udeleženci usposabljanja izvajali aktivnosti, ki so jih predlagali v fazi Medkulturnega spoznavanja. Vsak mladinski delavec naj bi izvedel vsaj eno aktivnost na temo medkulturnega dialoga v svojem lokalnem okolju. Zadnja faza Medkulturna evalvacija in za trenerje ena od najpomembnejših faz je potekala v obliki enodnevnega seminarja 16.11.2010 v Celju. Trenerji in udeleženci so pregledali začetna pričakovanja udeležencev pred pričetkom usposabljanja in pregledali, kaj je bilo doseženo. Na evalvacijskemu srečanju so imeli udeleženci možnost podati konstruktivno kritiko na celotno usposabljanje in predlagati morebitne spremembe. Iz končnih evalvacij smo lahko povzeli, da je bilo celotno usposabljanje uspešno. Trenerji so prejeli nekaj predlogov in namigov, kako narediti usposabljanje še bolj kvalitetno in bližje udeležencem, kar bodo v prihodnje tudi upoštevali. Veselimo se torej nadaljnega dela in novih izzivov v letu 2011.

Mateja Kreča

»utrinki iz seminarja v Celju«

EUROPE DIRECT - PRIBLIŽEVANJE POMEMBNIH VSEBIN DRŽAVLJANOM EU

Za potrebe približevanja vsebin EU državljanom, se je Evropska komisija odločila okrepiti omrežje informacijskih točk in pisarn, ki državljanom na lokalni in regionalni ravni zagotavlja informacije o EU. Informacijske točke Evropske komisije Europe Direct tako ponujajo vrsto storitev kot so odgovore na vprašanja o EU zadevah in o delovanju EU institucij, brezplačen dostop do klicnega centra Europe Direct, možnost dostopa do brezplačnih publikacij o zakonodaji, programih, dogodkih, politikah EU, organizacijo natečajev,... V Sloveniji je tako vzpostavljeno 6 informacijskih točk za obdobje od 2009 do 2012 in sicer v Celju, Mariboru, Murski Soboti, Novi Gorici, Novem mestu in na Ravnah na Koroškem. Naloga informacijskih točk je tudi spodbujanje aktivnega evropskega državljanstva in prispevanje k razvoju evropske javne sfere. Informacijske točke tako v sodelovanju s predstavništvu Evropske komisije v državah članicah spodbujajo razprave o evropskih tematikah z organizacijo konferenc, delavnic, predstavitev in drugih prireditev. Prav tako skrbijo za dobro obveščenost državljanov in medijev o evropskih tematikah.

Informacijske točke Europe Direct so tako namenjene vsem državljanom, tako mladim kot starejšim, poslovnežem, študentom,... skratka vsakomur in vsem, ki imajo vprašanja v zvezi z EU. Vse storitve, ki jih nudi Europe Direct so brezplačne.

Vse informacije lahko zainteresirani dobijo tudi na brezplačni telefonski številki EUROPE DIRECT: **00 800 6 7 8 9 10 11**.

PREDSTAVNIŠTVO EVROPSKE KOMISIJE

Evropska komisija ima za potrebe delovanja vzpostavljeno predstavništvo v vseh državah članicah Evropske unije, katerega funkcija je predstavljati Evropske komisije ter seveda informiranje evropske komisije o dogajanjih v posamični državi članici. Tako predstavništva skrbijo za dobro obveščenost institucij, medijev, interesnih skupin, državljanov o delovanju, odločitvah in stališčih Evropske komisije. V Sloveniji Predstavništvo Evropske komisije domuje v Hiši Evropske unije v Ljubljani.

INFORMACIJSKA TOČKA EVROPSKE KOMISIJE EUROPE DIRECT SAVINJSKA

Celjski mladinski center – Europe Direct Savinjska smo bili izbrani na razpisu Evropske komisije za novo programsko obdobje 2009-2012. Z delovanjem informacijske točke Europe Direct Savinjska poskušamo delovanje institucij in politik EU čim bolj približati ljudem v njihovem okolju. V Europe Direct Savinjska so tako na voljo informacije, publikacije ter drugo gradivo o delovanju, institucijah, politikah, programih in pobudah EU in še zlasti o njihovem vplivu na vsakdanje življenje. V letu 2009 in 2010 smo v Europe Direct Savinjska organizirali in sodelovali na različnih kulturnih, izobraževalnih in zabavnih dogodkih kot so Teden mobilnosti, Dan zdravja in Festival prostovoljstva v sodelovanju z Mestno občino Celje. V sodelovanju z ostalimi informacijskimi točkami Europe Direct smo v letu 2009 organizirali natečaj "Ena Evropa mnogo jezikov", kjer so osnovnošolci pripravili plakate na temo večjezičnosti, najboljši plakati pa so bili nagradjeni s prevajalniki.

V okviru Dneva potrošnikov smo v nakupovalnih centrih informirali o pravicah potrošnikov ter v okviru Tedna Evrope organizirali vrsto kulturno, izobraževalno zabavnih aktivnosti. Na prireditvi "Pivo in cvetje 2009" je informacijska točka sodelovala z multimedijem avtobusom "Moja soseka" ter se na dogodku »Kam na faks« predstavila s svojo dejavnostjo. V okviru informacijske točke Europe Direct Savinjska smo v letih 2009 in 2010 izvajali tudi predavanja v srednjih in osnovnih šolah o tematikah EU, izvedli različne delavnice in sicer "Torej misliš, da veš vse?" in »Pridobivanje 8 ključnih kompetenc za mlade«, organizirali teden Evropskega filma v Celju z zaključno projekcijo, postavili Mnenjski kiosk v centru Celja ter sodelovali v različnih mladinskih pobudah mladih (Festival alternativne celjske kulture, What a Tricky Culture Fest, Ulična olimpijada 2010,...). Tako se je v letih 2009 in 2010 na Informacijsko točko Europe Direct Savinjska obrnilo veliko število posameznikov in organizacij, ki so iskali informacije o različnih področjih delovanja EU.

Sonja Majcen, koordinator Informacijske točke
Evropske komisije Europe Direct Savinjska

AVTORSKA POGODBA

Izplačila honorarjev za opravljeno delo se pogostokrat izkažejo za težavno računovodsko opravilo. Izvajalec projekta ob njegovem zaključku potrebuje računovodska dokazila o namenski porabi sredstev, še posebej takrat, ko z zaključnim poročilom obvešča razpisovalca o doseženih ciljih. Najpogostejše oblike izplačil so preko računov in študentskih napotnic. Pri izvajanju kulturnih projektov se zgodi, da osrednji del projekta predstavlja avtorsko delo posameznika. Izplačilo na podlagi avtorskega dela ureja avtorska pogodba.

Posamezno delo je avtorsko, če gre za individualno intelektualno stvaritev s področja književnosti, znanosti in umetnosti. Izrazna oblika avtorskega dela ni omejena. Med glavne oblike avtorskega dela prištevamo: gledališka in glasbena dela, leposlovna dela, računalniški programi, koreografska dela, arhitekturna dela, dela uporabnih umetnosti, likovna dela, avdio-vizualna in druga dela, ki ustrezajo avtorski stvaritvi. Posebej velja opozoriti, da v kolikor se avtorska pogodba ne sklene za avtentično avtorsko delo (pač pa npr: za delo drugega avtorja, tehnično oblikovanje, ...), je pogodba neveljavna, avtor in naročnik avtorskega dela pa v prekršku.

Pri sestavljanju avtorske pogodbe bodimo pozorni predvsem na naslednje:

- avtor se zaveže ustvariti delo in ga izročiti naročniku, za kar prejme točno določen honorar;
- za naročeno avtorsko delo obdrži avtor vse avtorske pravice;
- plačniki honorarja iz avtorske pogodbe odvajajo 25% akontacijo za dohodnino;
- o sklenjeni pogodbi je potrebno obvestiti Zavod za zaposlovanje na dveh obrazcih (za sklenitev pogodbe in obvestilo o sklenitvi pogodbe) (www.ess.gov.si);
- materialne pravice varujejo premoženjske interese avtorja s tem, da avtor izključno dovoljuje ali prepoveduje koriščenje svojega dela, predvsem sta to pravici reproduciranja in distribuiranja;
- če sklepamo avtorsko pogodbo s samozaposlenim v kulturi, mora avtor pred denarno transakcijo izstaviti račun;
- vsebina avtorskega dela naj bo v pogodbi čim bolj natančno opredeljena, tako po obsegu kot terminsko, pri tem pa upoštevajmo dejstvo, da z pretirano omejitvijo avtorja zmanjšujemo kakovost avtorskega dela.

Sestavine avtorske pogodbe:

- določilo Zakona o avtorskih in sorodnih pravicah;
- podatki o naročniku avtorskega dela (naziv, naslov, davčna in matična številka);
- podatki o avtorju (ime in priimek, davčna številka, EMŠO, transakcijski račun);
- določilo o prenosu avtorskih pravic;
- neto vrednost honorarja;
- izhodišče za obračun bruto vrednosti;
- opredelitev vsebine avtorskega dela; in
- datum, kraj in podpis.

Za obračun avtorskih honorarjev lahko uporabite (zelo dobro) aplikacijo na spletni strani:

www.racunovodja.com. Dodatna določila si lahko pogledate tudi v Zakonu o avtorskih in sorodnih pravicah (www.uradni-list.si). V kolikor avtorska pogodba za vsebino dela ni primerna, lahko uporabite podjemno pogodbo. Iz vidika davka je ta pogodba sicer nekoliko manj ugodna. Več o podjemni pogodbi si lahko preberete [na www.svetovalnica.com](http://na.www.svetovalnica.com).

PRIJAVA PRIREDITEV

Organizacija javnih prireditev se lahko pogostokrat sprevrže v pridobivanje številnih dovoljenj in z njimi povezanih norm, ki lahko vplivajo na samo izvajanje projekta.

Elemente prijave prireditve in upoštevanja zakonskih določil bomo v nadaljevanju prikazali na eni izmed tipskih prireditev, in sicer organizaciji koncerta na prostem. Organizator javne prireditve je dolžan javno prireditve prijaviti, v določenih primerih, ko obstajajo okoliščine zaradi katerih bi lahko prišlo do ogrožanja varnosti ali pravic drugih, pa zaprositi za dovoljenje (dovoljenje za izvedbo koncerta potrebujemo v primerih, če bomo v času koncerta uporabljali pirotehnična sredstva, če pričakujemo več kot 3000 obiskovalcev in če bomo uporabljali naprave, ki lahko ogrozijo varnost udeležencev prireditve). Prireditve je potrebno prijaviti na pristojni policijski postaji najmanj pet dni pred izvedbo koncerta, v kolikor pa potrebujemo dovoljenja, prijavimo na pristojno upravno enoto 7 dni pred izvedbo prireditve. Pri organizaciji koncerta na prostem moramo upoštevati še vrsto zakonskih določil:

- prireditve mora imeti ustrezno varovanje, ki ga izvede usposobljena služba za varovanje, na podlagi načrta za varovanje;
- v kolikor koncert ne poteka na površini, ki je last organizatorja, je potrebno pridobiti pisno dovoljenje lastnika; če je lastnik občina, dovoljenje pridobimo od Oddelka za okolje in prostor pristojne občine;
- glede na območje izvedbe koncerta je potrebno imeti tudi dovoljenje za obremenitev okolja s hrupom, ki ga izda na podlagi izdelanega elaborata o obremenitvi okolja s hrupom Oddelek za okolje in prostor;
- dovoljenje za obremenitev okolja s hrupom vedno zahteva tudi zagotavljanje meritev hrupa, zato upoštevajte, da se boste meritve morali izvršiti in te bodo morale biti v skladu z izdanim dovoljenjem;

- dokazilo, da je organizator prireditve o shodu oziroma prireditvi, ki jo prijavlja, obvestil lokalno skupnost (občino), kjer bo shod ali prireditve potekala (kopija dopisa, potrdilo o oddani pošiljki ipd.);
- v kolikor je za izvedbo koncerta potrebno dovoljenje in se pričakuje več kot 3000 ljudi, je potrebno zagotoviti tudi prisotnost policije, zdravniške službe in gasilske enote in
- vsaka prireditve mora imeti določenega vodjo prireditve, ki koordinira celotno izvedbo.

Pri izvajanju tovrstnega dogodka moramo torej imeti rezervirana dodatna sredstva, s katerimi bomo zagotovili skladnost poteka prireditve s predpisi. Obrazce za prijavo prireditve in Navodila organizatorju javne prireditve lahko pretočite s spletne strani Ministrstva za notranje zadeve (www.mnz.gov.si). Za pravilno izpolnitev obrazca za prijavo prireditve moramo pravočasno priskrbeti naslednje podatke:

- točne informacije o organizatorju in kraju izvedbe prireditve;
- natančen program izvedbe prireditve, z uporabo vseh tehničnih sredstev;
- natančne podatke o vodji prireditve;
- natančne podatke o službi, ki bo izvajala varovanje prireditve;
- potrebna dovoljenja, ki jih priložimo obrazcu in
- izdelan varnostni načrt prireditve, ki je priloga obrazcu.

SPONZORSTVO IN DONATORSTVO

Poleg sredstev pridobljenih na razpisu, sta sponzorstvo in donatorstvo najpomembnejša vira financiranja za izvedbo projektov. V tej točki ne bomo opredeljevali načinov, kako priti do sponzorja oziroma donatorja, ampak se bomo osredotočili na pravilno sestavo in izpeljavo pogodbenih obveznosti.

Donatorstvo. Prejemnik donacije je lahko pravna ali fizična oseba (tudi donator je lahko pravna ali fizična oseba). Pomembno pri donaciji je, da donator sredstev ne da prejemniku za izvedbo neke določene storitve, ki bi bila tudi donatorju v korist, ampak bo z donacijo naredil nekaj splošno dobrega. Npr.: donator nameni sredstva za pripravo gledališke predstave, katere tematika se navezuje na zgodovino slovenskega naroda. Donator nima neposredne koristi, a bo z donacijo omogočil izvedbo predstave za širšo javnost. Za vsako donacijo je potrebno sestaviti pogodbo, ki donatorja in prejemnika donacije zaščiti pred možnimi zlorabami. Donatorska pogodba naj v osnovi vsebuje: točen naziv, naslov in druge podatke prejemnika; točen naziv, naslov in druge podatke donatorja; natančno opredelitev predmeta pogodbe (denar, stvar, ...); datum prenosa sredstev in obveznosti prejemnika donacije.

Opozoriti velja tudi na davčne vidike donacije, ki se razlikujejo glede na dejstvo, ali je donator oziroma prejemnik donacije pravna ali fizična oseba. Davčna pravila lahko podrobno preučite na spletnih straneh Davčne uprave Republike Slovenije (www.durs.gov.si).

Sponzorstvo je poslovni partnerski odnos, v katerem se podjetje in sponzoriranec pogodbeno dogovorita za obojestransko koristno sodelovanje. Sponzor prejemniku nameni sredstva (denarna ali nedejnarna), prejemnik pa se zaveže, da bo promoviral sponzorja na dogovorjen način. Sponzorska pogodba ima podobne sestavine kot donatorska, le da moramo pri sponzorski pogodbi zelo natančno določiti, kaj bomo podjetju v zameno ponudili.

Pri tem bodimo zlasti pozorni na naslednje:

- pri kulturnih prireditvah in projektih je koristno v pogodbo dodati člen, ki sponzoriranca štiti v primeru sprememb, ki jih vnaprej ni mogoče predvideti (npr.: odpoved prireditve zaradi vremenskih razmer);
- za vrednost pogodbe natančno določiti (smiselno tudi v številkah) doseg promocijskih kanalov in ciljnih skupin;
- vključiti tudi člene, ki podjetju poleg promocijskih aktivnosti zagotavljajo možnost aktivnega sodelovanja na prireditvi oziroma posebno vlogo pri izvedbi projekta in
- določiti vsebino in obliko zaključnega poročila, s katerim bomo podjetju jasno prikazali izvedene promocijske aktivnosti in izpolnitev pogodbenih določil.

Pomembno je, da donatorju ali sponzorju v določenem roku po porabi njegovih sredstev, pošljemo dobro pripravljeno zaključno poročilo, iz katerega je razvidno, za kaj smo sredstva porabili in da je bila poraba namenska (smiselno je priložiti tudi avdio-vizualno gradivo dogodka). S tem pridobimo pozornost sponzorja, morda pa tudi večje možnosti za ponovno pridobitev sredstev ob drugih priložnostih.

UPORABITE BREZPLAČNE VIRE

Kar nekaj izvajalcev projektov namenja znatna sredstva za storitve, ki bi jih lahko dobili brezplačno. V nadaljevanju opredeljujemo nekatera orodja in vire, ki jih lahko izvajalci projektov uporabljajo brezplačno.

Brezplačna registracija domene.si. Organizacije, ki sodijo med redne prejemnike državnih sredstev za kulturo, samostojni kulturni delavci, društva in ustanove, ki delujejo v javnem interesu, organizacije, ki izvajajo javno službo, ter nepridobitne organizacije, ki s svojim delovanjem prispevajo k razvoju informacijske družbe, so upravičene do brezplačne domene.si. Obiščite spletno stran www.arnes.si in sledite postopku registracije.

Računovodske storitve in nasveti. www.racunovodja.com je spletna stran, ki v svojem brezplačnem delu nudi izjemno širok spekter računovodskih storitev (obračune, primere pogodb, ...) in nasvetov s področja računovodstva, ki so pomembni za izvajanje mladinskih projektov.

OpenOffice.org je odprtokodni projekt, ki ima v svoji strukturi vse pomembnejše pisarniške elemente. Zagotavlja vse funkcionalnosti kot sorodni plačljivi programi, prav tako pa omogoča popolno združljivost z njimi. Obsega module: urejevalnik besedil, urejevalnik spletnih strani, program za risanje slik, urejevalnik formul in urejevalnik spletnih baz. Pisarniški paket si lahko brezplačno pretočite s spletne strani <http://sl.openoffice.org>. Orodje Vam omogoča vse dejavnosti za administrativno in predstavitevno delo pri izvajanju projektnih aktivnosti ter znižuje stroške nakupa programske opreme.

Objava dogodkov na nacionalnem portalu. www.kulturnik.si je spletna stran, ki izboljšuje kakovost in dostopnost podatkov o kulturnem dogajanju v Sloveniji. Registracija na portalu vam omogoča objavo o dogodkih oziroma projektih s področja kulture brezplačno.

Brezplačni pravni nasveti in pomoč. PIC je kratica za Pravno-informacijski center nevladnih organizacij. Omogoča strokovno in pravno podporo posameznikom, ranljivim skupinam in nevladnim organizacijam pri uveljavljanju in varstvu pravic ter krepitev njihovega položaja v družbi. V kolikor se boste v vašem projektu srečali z pravnim vprašanjem, poiščite kontakt organizacije na njihovi spletni strani www.pic.si.

Infrastrukturalna podpora pri izvajanju projektov mladih kulturnih ustvarjalcev. V skladu z usmeritvami Ministrstva za šolstvo in šport, v Sloveniji delujejo mladinski centri, katerih osnovno poslanstvo je podpora mladinski dejavnosti. Mladinski centri nudijo svetovalno, tehnično, organizacijsko, kadrovsko in včasih tudi finančno podporo mladim na vseh področjih aktivnega državljanstva. Seznam organizacij s statusom mladinskega centra in povezavami na njihove spletne strani si lahko ogledate na spletni strani www.mreza-mama.si.

Brezplačni infoservis Evropske komisije Eurodesk Slovenija (www.eurodesk.si) in Informacijske točke EK Evrope Direct (www.ukom.gov.si). Informacijski servisi, ki jih je v naše prostore prinesla Evropska Unija, so največkrat neizkoriščeni potencial pri izvajanju projektov vseh vrst. So brezplačni in ponujajo celo paleto storitev: specifične informacije o razpisih in priložnostih na mednarodni ravni, iskanje mednarodnih projektov in partnerjev, informiranje o vaših dogodkih, zbiranje in posredovanje vseh vrst publikacij, ... Informacijske točke so razpršene lokalno po celotni Sloveniji.

OKUSI IN DOŽIVETJA SVETA - SPOZNAVANJE DRUGIH KULTUR SKOZI VSA NAŠA ČUTILA

Meseca novembra je Celjski mladinski center zaključil s programom Okusi in doživetja sveta – spoznavanje drugih kultur skozi vsa naša čutila, ki predstavlja osrednji del vsebinskih aktivnosti projekta Mladi ambasadorji medkulturnega dialoga v Celju. V programu smo dali priložnost mladim, da skozi potopisna predavanja in lastna doživetja predstavijo druge kulture. V nadaljevanju predstavljamo izvedeni program in Vas vabimo, da ustvarjalce tovrstnih večerov povabite tudi v Vašo sredino na imenitno druženje. Vsebino dogodkov si lahko ogledate tudi na www.mc-celje.si/fotogalerija.

»Life is a journey...s smehom v Afriko« Simona in Eva sta se odpravili na potovanje preko osmih držav Vzhodne in Centralne Afrike, od Kenije vse do Južne Afrike, ki je skupno trajalo 8 mesecev. Z nahrbtnikom na rami sta se brez načrtovane poti odpravili v neznano.

Življenje polno novih izzivov se je izven varnega zavetja doma šele začelo. Njun raziskovalni duh ju je popeljal vse do Masajev v Tanzaniji in Keniji, Pigmejcev v hribih Ugande, žalostnih zgodb ljudi preživelih v ruandskem genocidu, odkrivanja začimb na prelepem Zanzibarju in pogostemu srečevanju s policijo, ki bi marsikoga spravljalo ob živce, toda njiju so spravljali v smeh, organizacije čistilne akcije v Malaviju, čudovitih mozambiških plaž, na katerih kar nista mogli ležati in nato zopet srečanje z velikimi mesti v Južni Afriki, ki so jima po vseh teh mesecih postala zelo tuja, zato sta raje, kot da bi raziskovali betonski svet, raziskovali... Prečudovite afriške narave, kjer ti zastane dih, se tekom poti kar nista mogli naužiti. Potovanje za njiju ni bilo le odkrivanje in spoznavanje sveta, temveč tudi druga druge in samih sebe. Z nami sta bili **Simona Šivec in Eva Tomšič**.

»Iran in skrivnosti, ki jih skriva«. Perzijo, eno najstarejših civilizacij na svetu, danes poznamo kot Iran. Iran ima več kot 2500 - letno zgodovino in je ogromno prispeval v svetovno zakladnico znanosti in kulture. Država je za turiste še vedno velika skrivnost, ki se ji ni približalo mnogo radovednežev. Z utrinki iz potovanja, ki so podkrepjena z zgodovinskim, političnim in verskim ozadjem, nam je **Sara Rožman** skušala malo bolje predstaviti to 70 milijonsko državo. Sprehodili smo se skozi rajske vrtove v Kashanu, obiskali mesto Sadija in Hafiza, se ustavili v Perzepolisu, ki priča o moči Perzije, odšli na ogled grobnice enega največjih perzijskih vladarjev, Kira Velikega, si ogledali prestolnico Teheran in šahove palače. V Iranu se javno in zasebno življenje močno razlikujeta. Poblizje smo se spoznali z različnimi običaji, na katerih se danes lomijo kopija mladih ljudi in bolj tradicionalno usmerjenih državljanov.

»Pa samo plezat sem hotu«. Luka Lindič je z vzponi v lanskem letu osvojil naziv najuspešnejšega slovenskega alpinista. Pleza šele šest let. Prvih nekaj let je potrpežljivo zbiral kilometre v gorah v klasičnih smereh Kamniško-Savinjskih in Julijskih Alp, lani pa je bil proglašen za najperspektivnejšega alpinista. Poznavalci pravijo, da je tip alpinista, za katerega se zdi, da stvari tečejo same od sebe in predvsem nevsiljivo in brez velikega trušča. Poleg težkih kombiniranih smeri pozimi, je lani spomladu navdušil tudi s težkimi prostimi ponovitvami s klasičnim varovanjem v Paklenici, nadaljeval pa je doma, v Dolomitih in Alpah. Vrhunec je dosegel na odpravi v Indijo, kjer so v Garwalu s soplezalci preplezali tri nove zahtevne smeri na Baghiratije IV, III in II. Zaradi umirjenega pristopa in velike zrelosti z gotovostjo stopa največjim dosežkom naproti. A gore niso samo plezanje, je tudi druženje z ljudmi, ki živijo pod gorami.

»Kaotično-harmonično potepanje po Gvatemali in Belizeju« ali (neuspešno) iskanje tropov v deževno začinjnih dneh. Spoznali smo barvito Gvatemalo z zemeljskimi plazovi, bohotnimi orhidejami, največjo srednjeameriško tržnico na prostem in vulkanolazenje ter angleško govoreči Belize s krilatimi lepotci, potuhnjenimi jaguarji, Marie Sharp (nepogrešljivo sopotnico ob belzejskem kosilu), vsesplošno reggaejevske ležernostjo in belizejskim koralnim grebenom. Svoja doživetja je predstavila popotna novinarka, zaljubljena v klatenje po svetu **Manca Čujež**.

»Tajska, Kambodža in Laos«. Najprej smo obiskali Singapur in spoznali nočni utrip, ter največji živalski vrt v tem delu Azije.

V Bangkoku smo si ogledali številne kipe Bude, nato pa krenili proti Kambodži, kjer smo se prepustili lepotam Angkor wat, enega najlepših hindujskih templjev na svetu, obiskali lučarski festival v Chiang mai-ju na severu Tajske, potem pa se preko Phi Phi island, kjer so snemali The beach, odpravili do Kuala Lumpurja, kjer smo spoznali Malezijo in uživali ob številnih čajnih nasadih. Svoja doživetja je predstavil mlad popotnik, ljubitelj aktivnega in ekološkega turizma **Gregor Audič**.

»Nepal in okoli njega«. Nepal je država najvišjih vrhov sveta in neskončnih nasmehov. Poleg kaotičnega glavnega mesta Katmandu, kjer se mešajo vplivi budizma in hinduizma, smo obiskali še prijetno mestece ob jezeru Pokhara, nato pa se podali na 20-dnevni trekking okoli pogorja Annapurn. Iz 700 na 5416 m skozi različna podnebja in rastja do himalajskih bogov in potem nazaj po dolini reke Kali Gandaki do Poon hilla, kjer je eden najlepših pogledov na himalajske vrhove. Ko enkrat obišeš Nepal, težko razmišljaš o tem, da bi sploh šel še kam drugam. **Z nami sta bila Klemen Sagadin in Mojca Oset** – avanturista, hribolazca in raziskovalca sveta.

»Potopisno predavanje PERU, BOLIVIJA IN ČILE«. Sprehodili smo se po skrivnostnih poteh Inkov in odkrivali inkovsko prestolnico Cuzco, spustili v drugi najgloblji kanjon na svetu - Colca, zakorakali na 5000m - Condorili treking, sproščali adrenalin na najnevarnejši cesti na svetu – Cesti smrti, doživeli veličastni Altiplano in preživeli v simbiozi s skrivnostnim mrčesom. Prisluhnili smo **Gregorju Audiču**.

ZDRUŽENE DRŽAVE POEZIJE

Večer kantavtorjev iz tujine pod naslovom ZDRUŽENE DRŽAVE POEZIJE je izvedel CEZAM (Javni zavod Center za mlade Ruše) v okviru Festivala Letni oder Ruše 2010 v petek, 27. 8. 2010, ob 22. uri na odru KANTFESTA – Bazen bar v Športnem parku Ruše.

Na sliki: David Santos, Herwig Rogler, Fergus

Kantavtorji iz tujine, in sicer David Santos iz Portugalske, Karin Rabhansl iz Nemčije, Fergus McKay iz Škotske in Herwig Rogler iz Avstrije, so predstavili kulturne značilnosti in posebnosti kantavtorske kulture svojih držav skozi besedilo in glasbo oz. glasbeno ustvarjalnost. Kantavtorstvo, kakor ga sama rada imenujem tudi poezija in glasba v obljemu, poudarja izročilo folk glasbe in hkrati poslušalcu odpira poseben brezčasen svet kantavtorja in dežele, iz katere prihaja.

V osnovi je bila aktivnost namenjena mladim, da spoznajo različne kulture in glasbo ter jezik drugih kultur, da spoznajo umetnike in njihov način ustvarjanja. Vsekakor pa je bil projekt zasnovan tudi na spoznavanju umetnikov med seboj in njihovem sodelovanju, izmenjavi idej in izkušenj.

Predstavitve je bila javna in namenjena tudi starejši populaciji, s tem je dosežen tako medkulturni kot tudi medgeneracijski dialog.

S projektom smo osveščali javnost (predvsem mlade) o kulturnih razlikah, **spodbujali** mobilnosti umetnikov in kulturno sodelovanje, prispevali k izboljšanju kakovosti življenja in k spoznavanju kulturne raznolikosti, preko rabe jezika in umetnosti – glasbe ter prispevali h krepitevi kulturne identitete in globljemu razumevanju mladih medkulturnega dialoga, saj ima vsaka glasba, še posebej pa v kantavtorstvu, svojo geografijo, pripadnost točno določenemu prostoru in duhu časa.

Še nekaj besed o kantavtorjih....

David Santos - Portugalska

Deluje pod umetniškim imenom "NOISERV", ki ga je na glasbeno prizorišče lansiral julija 2005. Od takrat je nastopil na vseh pomembnejših alternativnih koncertih in prostorih ter postal posebno prepoznaten po vsej Portugalski. Nastopa sam ob množici »čudnih, odštekanih in smešnih« instrumentov, ki oddajajo nepredvidljive zvoke. Več na www.myspace.com/noiserv.

Karin Rabhansl - Nemčija

Poje in poučuje petje ter kitaro. Tako smo jo tudi spoznali. Na EU workshopu za kantavtorje je vodila jutranjo delavnico; gimnastiko glasu in prebujanja.

Njene pesmi navdihuje življenje in jih s svojo energijo ter temperamentom naprej prenaša kar s solo nastopi. Več na www.myspace.com/karinrabhansl.

Fergus McKay - Škotska

Bandolino - kot sam sebi pravi, je "one man band" z zbirko izvirnih in originalnih pesmi, ki so zgodbe in slike življenja, obubožanosti, zlomljenega srca in izgube, prelite v besede in glasbo s pravšnjo mero

senzibilnosti in humorja. Od takrat je ustvaril tri gledališke kritike, oglasne džingle, pel v muzikalih in delal z zvezdniki, kot so Rick Wakeman in Edwyn Collins. Bil je frontman in tekstopisec štiričlanskega banda, s katerim so imeli turnejo po Evropi. Tako Fergus zdaj poje, igra na mandolino, harmoniko, tolkala, kazoo.

Več na www.myspace.com/fergusmckay.

Herwig Rogler - Avstrija

Herwig Rogler -«Herodin» je odraščal z glasbo in umetnostjo. Kmalu je razvil svoj interes za sodobne medije, kar je bil kasneje tudi razlog za njegovo odločitev za študij »Multi Media Art« na Univerzi za uporabne znanosti in tehnologijo v Salzburgu. Tam se je osredotočil na zvočni inženiring in glasbeno produkcijo. Sodeloval je v številnih projektih z glasbenimi skupinami. Danes se ukvarja s solo projektom, imenovanim »Herodin«. Je glasbenik, zvočni inženir, umetnik, skladatelj, oblikovalec, fotograf, skratka multitalent. Več na www.myspace.com/herodin.

Foto: Blanka Kefer Vesna Glavendekić vodja mladinskih programov CEZAM Ruše

»AKTIVNO DRŽAVLJANSTVO: TUDI MLADI ODLOČAJO«

Lahko mladi skozi aktivno udeležbo v javnem življenju prispevajo k splošnemu razvoju in spremembam lokalnega okolja?

Sredi predvolilnega časa, v katerem smo, nas bi moralo skrbeti predvsem dejstvo, ki ga potrjujejo tudi statistike, da se vse manj mladih odloča za udeležbo na volitvah. Tako so v Mladinskem kulturnem centru Slovenj Gradec v okviru mladinskih programov skupaj s slovenjegraško Srednjo ekonomsko šolo pripravili enodnevno delavnico za spodbujanje aktivne participacije in aktivnega državljanstva mladih. Delavnico, ki je sicer del širšega projekta Mladi ambasadorji medkulturnega dialoga, so pripravili, da bi spodbudili mlade k aktivnemu udeleževanju na področju javnega, političnega in družbenega življenja.

Socialne igre, s pomočjo katerih so udeleženci prepoznavali in razvijali občutek pripadnosti raznolikemu, pa vendar skupnemu družbenemu in kulturnemu okolju, so predstavljale uvodni del delavnice, namenjene še spoznavanju osnovnih pojmov s področja aktivnega državljanstva in demokratičnega delovanja mladine. Skozi igro, kjer so dijaki iskali povezave in besedne asociacije na temo aktivnega državljanstva, se je izkazalo, da jih kar nekaj niti prav ne ve, kaj ta pojem zares označuje. Kljub vsemu pa je odgovor ene od udeleženk »Aktivni državljani so tisti, ki se zavzemajo za državo in z njo sodelujejo ter se vključujejo v javno življenje« spodbudil vodjo delavnice, prostovoljko Moiro Kobše, da je pogovor usmerila na (prihajajoče) volitve: »V tej starosti, ko boste kmalu dobili volilno pravico, boste morali sprejemati vse več odločitev in postati občutljivi na vse tisto, kar se dogaja v vašem lokalnem okolju in tudi širše. Postati aktiven pri soodločanju pa dostikrat pomeni tudi živeti se v situacijo drugih ljudi, ki je lahko popolnoma drugačna od vaše.«

Mladi se čutijo nemočne

Do občutij, kako je biti drugačen od ostalih, privilegiran ali prikrajšan, je skupinovodja pripeljala preko igre vlog, ki je bila dobra podlaga za vprašanja: »Ali je prav, da smo v istih situacijah ljudje obravnavani različno? Kaj, če sploh, lahko posamezniki storimo, da tovrstnega razlikovanja ne bi bilo?« V razpravi, ki je sledila, je bilo v besedah dijakov zaznati idealizem na eni ter nemoč na drugi strani. »Nikakor ni prav, da prihaja do takšnega razločevanja med posamezniki, ampak tako pač je, tu se ne da nič storiti,« je svoje razmišljanje zaključil fant, ki se ga je

igra vlog vidno dotaknila. Kljub najstniškim letom, ko naj bi bila mladina polna zagona, entuziazma in idealističnih teženj, pa so udeleženci delavnice brez izjeme poudarjali, da se situacije ne da spremeniti. Volilne pravice tako ne dojemajo kot možnost dejanskega soodločanja oziroma krojenja prihodnosti, zato se jim zdi udeležba na volitvah dokaj nesmiselna. Pravzaprav imajo občutek, da se vrtimo v začaranem krogu, vedo, kako bi moralo biti, toda tako ni, spremembe pa so s strani državljanov po njihovem mnenju praktično nemogoče.

Šteje tudi mnenje mladih

Raziskovanje in spodbujanje zavedanja, da mladi vendarle lahko skozi aktivno udeležbo v javnem življenju prispevajo k splošnemu razvoju mesta oziroma lokalnega okolja, pa je predstavljalo enega ključnih ciljev izobraževalne delavnice. Globalni namen delavnice Aktivno državljanstvo za mlade pa je seveda širši: povezati skupino mladih ljudi (v tem primeru dijaki Srednje ekonomske šole Slovenj Gradec), ki bi s pridobitvijo nekaterih temeljnih znanj s področja aktivnega državljanstva, projektne in timskega dela razvili lasten občutek pripadnosti družbi, v kateri živijo, ter predstaviti njihov pogled na dogajanje v mestu. Končno korist učinkov izvedenega projekta pa ima, kot je zapisala vodja mladinskih programov Lucija Čevnik, poleg mladih udeležencev tudi lokalno okolje, ki pridobi informacije o tem, kako mlade čim bolj vključiti v procese odločanja in tako prispevati k razvoju, predvsem pa k kvaliteti življenja lokalne skupnosti.

Maja Klančnik

SLOVENEK ALI BOSANEC? ... ALI ČEMU SLUŽIJO TE SVEČE?

Mladinski center Trbovlje ima sicer kratko, a intenzivno zgodovino izvajanja medkulturnega dialoga. Najbolj očitni medkulturni dialog se dogaja preko aktivnosti Evropske prostovoljne službe, kjer mladi prihajajo v stik z drugimi mladimi iz tujine. In prav ti mladi, ki pri nas preživljajo različna obdobja, so vir mnogih anekdot, ki pričajo o bogatem jezikovnem zakladu medkulturnega dialoga. Pa naj vam malo za šalo, malo zares predstavim nekaj teh anekdot.

Naš prvi prostovoljec je prišel k nam iz Španije v času pred prvim novembrom, ko je povsod po trgovinah mogoče najti ogromno ponudbo nagrobnih sveč. In ker je Slovenija načeloma neznan država, o kateri znajo povedati zgolj, da je bila včasih del Jugoslavije in sicer spada v nerazvito vzhodno Evropo, je naš prostovoljec pričakoval, tako kot se je izkazalo, da je to pričakovalo mnogo prostovoljcev iz zahodne Evrope, da pri nas ni hitrega interne-

ta, da ni stabilne elektrike, da ni Coca-Cole, Božiča, Valentinovega in podobno in da so sveče v trgovini zato, ker pri nas velikokrat ni elektrike in zato ljudje na veliko kupujejo sveče, da si z njimi osvetlijo večere. In prav v prvih dneh svojega bivanja, je svojo teorijo lahko celo podprl, saj je mala nevihta za nekaj trenutkov onesposobila električno napeljavo in se je znašel v popolni temi, kjer je lahko razmišljal, zakaj ni kupil paketa sveč tudi sam. In lahko si predstavljate, kako se je nasmejal, ko smo mu povedali, čemu te sveče služijo.

In ko smo že omenili, kako večina pričakuje, da smo v Sloveniji povsem nerazviti, se je nemalokrat pokazalo razočaranje, ko so pričakovali očitne ostanke komunizma, dobili pa so identično kopijo vse kapitalistične krame od koder so nekateri želeli pobegniti. In njihovo razočaranje ob spoznanju, da tudi tukaj zelo bučno zapravljamo za Božič, da smo se navlekli Halloween in Valentinovega ter da lahko Coca-Colo pijejo tudi pri nas, smo razbili z ostanki zanimivih stavb, ki pričajo o času pred komunizmom in tudi po njemu, o krasnih hribih in pogledih z njih in dejstvu, da smo vsi ljudje z istimi potrebami in željami kot so oni.

In prav to spoznanje, da smo isti, je ponavadi začetek medkulturnega učenja, ki je bilo še posebej očitno pri naših prostovoljcih iz Bosne in Hercegovine. Oba prostovoljca sta svoje delo opravljala v dnevnem centru, kjer se zbira veliko mladih. Ti mladi so po rodu iz Bosne in Hercegovine in druženi s pravim Bosancem jim je bila prav posebna stvar. Potarnali so namreč, da so sicer rojeni v Sloveniji, da je Slovenija njihov pravi in edini dom, da pa za Slovence pravzaprav nikoli ne bodo dovolj Slovenci, ker se pač ne pišejo prav. In prava ironija je, da v Bosni, kamor se med počitnicami odpravijo včasih na obisk k sorodnikom, nikoli ne bodo pravi Bosanci, ker jih imajo za Slovence. In te mlade, ki si šele ustvarjajo svojo identiteto, takšne malenkosti prav bolijo. Prav zato z veseljem sodelujejo s prostovoljci z Bosne, ker jim predstavljajo stik z neko staro kulturo, kateri na nek način pripadajo, je pa ne negujejo več.

Medkulturni dialog je proces, ki se ga bomo učili celo življenje in ni samo ena delavnica. To je namreč šele začetek. Zato smo veseli, da se tega lotevamo tudi v Mladinskem centru Trbovlje.

Karmen Murn

MEDKULTURNI DIALOG V DVORCU BETNAVA SKOZI GLASBENO IN LIKOVNO UMETNOST

Evropski kulturni in tehnološki center Maribor
Evropski kulturni in tehnološki center (EKTC) Maribor je zasebni zavod, ki je bil ustanovljen leta 2003 na podlagi prostovoljnih ustanoviteljev iz Slovenije, Hrvaške, Avstrije, Italije, Madžarske in Nemčije, s sedežem v Mariboru s ciljem mednarodnega sodelovanja, mreženja na področju kulture, kulturne dediščine, sociale, izobraževanja in tehnoloških projektov v slovenskem in evropskem prostoru. EKTC Maribor si z dejavnostmi prizadeva za razvoj in razumevanje evropskih kulturnih vrednot, revitalizacije kulturne dediščine, pospeševanja medkulturnega in civilnega dialoga, sodelovanja vladni-nevladni sektor in izmenjave ter pri tem deluje kot primer evropskega integracijskega modela po načelu "od spodaj navzgor". Njegove glavne dejavnosti so:

- kultura in kulturna dediščina: priprava in izvedba projektov in programov s kulturno-izobraževalno vsebino, koordinacija, timsko delo, strokovne analize, zasnova programov revitalizacije kulturne dediščine, organizacija mednarodnih kulturnih dogodkov in izmenjav;
- informiranje in promocija projektov in posameznih aktivnosti;
- delo z mladimi;
- izobraževalne dejavnosti: na področju kulture, neformalnega izobraževanja in usposabljanja ter promocije znanosti (Center eksperimentov Maribor);
- izvajanje izobraževalnih in informativnih dejavnosti za nevladne organizacije v Podravju in iz drugih regij;
- opravljanje dejavnosti projektne pisarne NVO: strokovna pomoč pri pripravi, izvedbi, vodenju, spremljanju projektov in uporaba IKT orodij;
- sodelovanje in povezovanje z vladnim, nevladnim in gospodarskim sektorjem.

Zavod deluje v javnem interesu (ima nacionalni in lokalni status za področje dela z mladimi) in je nosilec projekta »Mladinska mreža razvoja raziskovalnih vrednot mladih«, akronim SM-RIS, ki vključuje 22 partnerjev (OP ESS, MŠŠ); partner Slovenske mreže za interpretacijo dediščine (OP ESS, MJU) in partner projekta Mladi ambasadorji medkulturnega dialoga (OP ESS, MŠŠ).

EKTC Maribor ima sedež v dvorcu Betnava, kulturnem spomeniku državnega pomena, ki se prvič omenja leta 1319, in na eni strani predstavlja eno najbolj celovito izvedenih visokorenesančnih grajskih stavb 16. stoletja na slovenskem območju, na drugi strani pa se uvršča med najpomembnejše primere zgodnje renesančne gradske arhitekture v osrednji Evropi. Po drugi strani pa predstavlja ob dvorcih Dornava in Novo Celje najkvalitetnejši primestni dvorec zrelega baroka na Slovenskem – renesančne zasnove betnavskega dvorca so namreč preuredili in smiselno dopolnili leta 1784. Betnavskemu dvorcu kot dragocenemu dokumentu zgodovinskega razvoja paviljonskega stavbnega tipa dajejo dodatno umetniško vrednost tudi ornamentalne stenske poslikave iz 18. stoletja v prostorih prvega nadstropja. Viteška dvorana je najlepši prostor, ki je v celoti poslikan z baročno iluzionistično arhitekturo v fresko tehniki. Vanjo so umeščeni alegorični prizori na temo pomladi. V sredini stropa je upodobljena Flora (boginja cvetja in pomladi) s štirimi putti. Poslikave neznanega avtorja iz okoli leta 1780 so neposredno povezane z nekdanjo bogato galerijo 130 umetniških slik, ki naj bi se v dvorcu nahajala še v osemdesetih letih 19. stoletja, danes pa je njeno nahajališče na žalost neznano. Prav poseben pomen dvorcu daje tudi nepozidana širša okolica, ki ohranja njegovo vlogo reprezentančne primestne plemiške rezidence, umeščene v krajinski okvir.

Slika 1: Dvorec Betnava. Foto: EKTC Maribor.

Glasbeni koncerti v dvorcu Betnava

Že v začetku leta 2010 smo v EKTC Maribor zasnovali program aktivnosti medkulturnega dialoga, ki bodo v dvorcu Betnava potekale skozi vse leto preko glasbenih koncertov, in na katerih bodo aktivno sodelovali tudi mladi kot izvajalci in udeleženci prireditev.

Tako smo kot soorganizator Festivala Brežice – Se-

viqč Municipii 2010 na različnih lokacijah mesta Maribor (dvorec Betnava, Alojzijeve cerkev, Sinagoga Maribor, grad Hompoš, Naskov dvorec) izvedli sedem koncertov mednarodno priznanih skupin (*Norwegian Cornett & Sackbuts* iz Norveške; *XVIII-21 Le Baroque Nomade in Muscall Humors* iz Francije; *Janas Ensemble* in *Auser Musici* iz Italije, *Haydn Lute Trio* iz Anglije, *Camerata Trajectina* iz Nizozemske). V dvorcu Betnava sta potekala dva koncerta: 17. julija 2010 se je zbranim gostom v Viteški dvorani dvorca (med njimi so bili tudi študentje glasbe) predstavila skupina *Janas Ensemble* iz Italije v sestavi: Lia Serafini (sopran), Lorenzo Cavasanti (kljunasta flavta), Luisa Busca (kljunasta flavta), Fabio Accurso (arhilitutnja), Franco Pavan (teorba), Jorge Alberto Guerrero (violončelo), Paola Erdas (čembalo). Koncert nas je popeljal v Barbenijev vrt – sveta in posvetna glasba Kapsbergerja plemenitega na dvoru papeža Urbana Barberinija – in je bil hkrati inavguracija čembala iz delavnice Kieflügel-Kunst, Scheer und Vogel iz Jestetna v Nemčiji. 29. julija 2010 pa smo v dvorcu gostili italijansko skupino *Auser Musici* v sestavi: Elena Cecchi Fedi (sopran), Carlo Ipata (traverso), Daniela Godio (violina), Raul Orellana (violina), Alessandro Palmeri (violončelo), Daniele Boccaccio (čembalo). Skupina je s 13 ploščami, mednarodnim debijem na Berliner Tage für Alte Musik, prisostvovali na pomembnih ameriških in evropskih festivalih in dvanajstletnim ustvarjanjem postaja v svetu stare glasbe bolj in bolj ugledna. Nenazadnje so jim potrditev in priznanje izrekli tudi kritiki. Pod vodstvom flavtista Carla Ipate so se razvijali v smeri poustvarjanja renesančne in baročne dobe, ravno tako pa so si zastavili ekskurz v repertoar napolitanske glasbe. Program je bil kompendij italijanskega oziroma florentinskega in napolitanskega glasbenega sloga s konca 17. in prve polovice 18. stoletja. Prav tako smo nadaljevali z, v letu 2008 začetim, Ciklom Spekter zvokov iz programa Oživitve dvorca Betnava, v katerem bomo do konca leta 2010 izpeljali še dva koncerta. Tako so 30. septembra 2010 glasbeno kulturno dogajanje na desnem bregu Maribora popestrili izvajalci hrvaško-slovenske glasbene zasedbe *Trio Orlando*, v sestavi: Vladimir Krpan (klavir), Tonko Ninić (violina) in Andrej Petrač (violončelo). Kot gost je nastopil priznani solo violinist Slovenske filharmonije Aleksandar Milošev. V nabito polni Viteški dvorani dvorca Betnava z mlajšimi in starejšimi obiskovalci smo bili priča čudovito izvedenemu glasbenemu koncertu, prežetem s pozitivno energijo in dinamičnostjo, ki je zelo navdušil zbrano publiko.

V letu 2010 bomo v okviru glasbenega programa v dvorcu Betnava organizirali še dva koncerta: 4. novembra 2010 bosta nastopila violinist Michael Süßmann in pianist Audun Kayser iz Norveške, letošnji zaključni koncert pa bo potekal 16. decembra 2010, ko bosta nastopila mariborska glasbena umetnika tenorist Tim Ribič in pianistka Saša Gerželj Donaldson.

Slika 2: Koncert Janas Ensemble, 17. julij 2010, dvorec Betnava. Foto: Ars Ramovš.

Likovne razstave v dvorcu Betnava

Poleg omenjenih koncertov smo kot obliko medkulturnega dialoga skozi likovno umetnost organizirali postavitev likovnih razstav s predstavitvijo dveh domačih in mednarodno priznanih umetnikov – mag. Marjana Dreva in mag. Marijana Mirta – na področju vizualne umetnosti, ki sta presegli lokalno okolje in posegli v širšo regijsko in slovensko kulturno področje.

Kiparsko-prostorska razstava »Figura v vozelnem prostoru no. 2«, akademskega kiparja mag. Marjana Dreva, ki smo jo na ogled postavili 19. junija 2010 v sklopu prireditev Poletne muzejske noči, je bila namenjena prikazu malih figuralnih plastik iz keramike, ki obravnavajo problematiko klasičnega kiparskega kontraposta. Nastala so kot praktična rezultat avtorjevega teoretičnega ukvarjanja s problemom kontraposta in so način preverjanja teorijskih razmišljanj. Kontrapost je temeljni formalni problem evropskega kiparstva zadnjih 2.500 let, tj. od grškega kiparstva do konca 20. stoletja. Po njegovem je kontrapost mogoče opisati s topološko geometrijskimi sredstvi kot prostorom (to so nekatere strukture geometrijske topologije: trolistni voz, Penrosov triangel in Möbiusov trak-

3, kot podatki za ekstenzijo prostora kontraposta). Gestalt psihološko pa so to geometrijski preklopi in zakoni Köhlerjevi figuralni poučniki, Köhler-Wallachova razlaga nasičenosti in Trikotno gama gibanje. Omenjena izhodišča in podatke je mogoče ob ustreznem ontološkem tretmaju strniti v sledečo triditev: Opis kontraposta omogočata dva prostorska tretmaja: vozelní prostor in vektorsko polje. Oba razpolagata z lastno aksiomatizacijo. Sta možni teorijski napotek za razumevanje tako figuralnega kot abstraktnega kiparstva. Je teoretski model za obračun z zgodovino nekega kiparskega obdobja za nazaj in napotki za naprej. Kiparstvu oz. kiparjem tega časa je potreben, da bi lažje uzrli pot naprej. Razstava je bila na ogled do 8. julija 2010.

Na kiparsko-slikarski postavitvi magistra edukacije likovne kulture Marijana Mirta z naslovom »Naracije«, katere odprtje je potekalo 1. oktobra 2010, pa so si obiskovalci lahko ogledali šest slik srednjega formata v mešani tehniki in devet skulptur iz žice. Umetnik je namreč znan po svojih skulpturah iz žice, iz katere ustvarja kvalitetne umetnine, uveljavljene tako doma kot v tujini (najpomembnejša stoji v mestu Penza v Rusiji, izdelal pa jo je v sklopu mednarodnega kiparskega simpozija leta 2009). Po njegovih besedah je umetnost ekspresija in komunikacija s svetom okoli nas in z nami samimi. Je nesebična večšina, ki nas bogati, izpopolnjuje in nam daje občutek koristnosti. Navda nas z zadovoljstvom, da nekemu pripomoreš k večji kvaliteti življenja. Odprtje razstave sta popestrili dve mladi glasbeni umetnici Irena Zdolšek in Franja Kočnik – Citrarski duo Fantazija.

Obe razstavi sta bili še posebej pomembni za študente likovne umetnosti, saj so imeli zaradi študijskih pristopov obeh avtorjev veliko možnosti za spoznavanje specifičnih področij likovnega ustvarjanja v različnih tehnikah in iz različnih materialov, možen pa je bil tudi neposredni dialog z umetnikoma in razpravljanje o njihovih pogledih na umetniško ustvarjanje.

V sklopu medkulturnega dialoga načrtujemo v decembru 2010 še organizacijo in izvedbo projekta »Sozvočje svetov / Pezzi di luna« kot dovršene umetniške celote, na kateri bo sodelovalo 22 sodobnih oblikovalcev unikatnega nakita iz različnih evropskih držav.

V EKTC Maribor želimo mladim in starejšim omogočiti spoznavanje drugih kultur skozi glasbeno in likovno umetnost ter pogovore z umetniki, ki prihajajo iz različnih okolij, veliko potujejo po svetu ter lahko tudi sami posredujejo različne izkušnje in prispevajo k strpnosti in razumevanju drugačnih. Poleg omenjenega smo aprila 2010 v sodelovanju z Mladinskim kulturnim centrom Maribor organizirali predstavitev filma »Skupa pu drom – Skupaj na poti« za udeležence Projektnega učenja mladih (PUM) v prostorih Andragoškega zavoda Maribor. Po predstavitvi smo se pogovarjali o njihovem dojetju in odnosu do drugih kultur (predvsem Romov), sprejemanju in vrednotenju drugačnosti ter sodelovanju v podobnih projektih. V poletnih mesecih pa smo že začeli s pripravami na projekt »Glasbena subkultura: vpliv ameriške/afriške/arabske glasbe na mlade v Mariboru«, ki ga bomo izvedli v sodelovanju z Osnovno šolo Bojana Illica Maribor. V njegovem okviru bomo najprej raziskali in osvetlili temeljne značilnosti ameriške/afriške/arabske kulture s poudarkom na glasbenem ustvarjanju. Nato bomo naše ugotovitve nadgradili s preučevanjem popularnosti omenjene glasbe med današnjo mladino v Mariboru. Dobljene informacije bomo primerjali z razširjenostjo in priljubljenostjo ameriških/afriških/arabskih izvajalcev med starejšimi generacijami staršev in učiteljev. Z atraktivnim pristopom in aktivno participacijo mladih in drugih skupin bomo le-te vzpodbudili k razmišljanju o (sub)kulturi in glasbenem ustvarjanju, ter o vplivu tuje glasbe na vrednote mladih (vedenje, oblačenje, pričeske, nakit). Skozi opisano se bodo učenci seznanili z medkulturnim dialogom in na njem zanimiv ter zabaven način spoznavali druge kulture.

Slika 3: Razstava mag. Marijana Mirta »Naracije«, 1. oktober 2010, dvorec Betnava. Foto: EKTC Maribor.

Avtorica prispevka: Zdenka Kresnik

LIKOVNA UMETNOST KOT ORODJE ZA MEDKULTURNI DIALOG

Med letošnjimi poletnimi počitnicami so na Ptuj potekale številne aktivnosti na področju medkulturnega dialoga, namenjene otrokom in mladim, ki jih je izvajal Center interesnih dejavnosti Ptuj. Na likovnem področju je bil zasnoval ciklus predavanj za mlade s predstavitvijo mladih sodobnih likovnih ustvarjalcev iz različnih držav sveta, dopolnjen z ustvarjalnimi delavnicami. Program je bil oblikovan v sodelovanju med CID Ptuj kot mladinskim centrom, ki sodeluje v projektu Mladi ambasadorji medkulturnega dialoga, Društvom Art Stays, ki na Ptujju že osem let organizira mednarodni likovni festival, in likovno pedagoginjo Mojco Grula. Osnova za razmislek o povezavi medkulturnega dialoga z likovnim ustvarjanjem so bila gostovanja odličnih likovnih ustvarjalcev z vsega sveta v ateljih v ptujskem starem mestnem jedru na eni strani in potreba po kakovostnih počitniških programih za otroke in mlade na drugi.

V CID Ptuj smo zasnovali program, ki je omogočal neposredni stik otrok in mladih s tujimi likovnimi umetniki v njihovih ateljih, ob tem pa prinesel tudi predavanja o različnih vrsteh sodobne umetnosti in likovno ustvarjanje na področjih, ki so jih predstavljali umetniki. Pri načrtovanju projekta je s CID Ptuj sodeloval akademski slikar Jernej Forbici, za izvedbo pa je poskrbela likovna pedagoginja Mojca Grula.

Likovni ustvarjalci, ki so jih srečali udeleženci programa pri njihovem delu, so bili: Marco Gradi (Italija), Stefan Luciano (Italija), Igor Molin (Italija), Marion Eichmann (Nemčija), Jorge Villalba (Španija), Lynn Book (ZDA), Raphael Di Luzio, kustos (Italija) Đasper i Đons (Slovenija), Gyorgy Szaszak (Madžarska), EIKE (Madžarska), Gary Cass (Avstralija), Chandrasekaran (Singapur), Cesare Pietroiusti (Italija), Lucia Dovičakova (Slovaška), Zuzana Flimelova (Slovaška), Dušan Fišer (Slovenija), Caterina Marherita (Italija), Antonello Tagliaferro (Italija), Andrea Cazzagon (Italija), Giacomo Artusi (Italija), Tanja Špenko (Slovenija), Beti Bricelj (Slovenija), Tomaž Plavec (Slovenija).

Po predavanjih in obiskih v ateljih je 16 mladih udeležencev tudi likovno ustvarjalo in ob koncu programa skupaj z vodjo programa, Mojco Grula, postavilo tudi pregledno razstavo svojih izdelkov, ki je bila v CID Ptuj na ogled do sredine septembra 2010.

Pretek ustvarjalnosti in dialog med kulturami se je dogajal v času celotnega likovnega festivala med ustvarjalci samimi, med njimi in lokalnim prebivalstvom in seveda med njimi in mladimi, ki so bili v dogajanje in ustvarjalno delo vključeni neposredno. Jezik ni bil ovira, potrebna besedna komunikacija s tujimi ustvarjalci je potekala večinoma v angleščini, predavanja za mlade v slovenščini, poglavito izrazno sredstvo pa je bila likovna govorica. Program je uspel tako dobro, da ga bo CID Ptuj v vsakem primeru razvijal tudi v prihodnjih letih.

Nevenka Alja Gerl
CID Ptuj

»POSTAJALIŠČE« MEDKULTURNEGA DIALOGA V VELENJU: ROMSKO DRUŠTVO ROMANO VOZO.

Srečanja in aktivnosti je ob tehnični pomoči Mladinskega centra Velenje vodil **predsednik Romskega društva Romano vozo - Velenje, g. Slobodan Nezirović**, ki je ob tem večkrat poudaril, da je Velenje specifično mesto, katerega prebivalci izhajajo iz različnih nacionalnih, religioznih, socialnih, generacijskih in drugih »življenjskih okoljih«. Pri tem je še dodal, da je zelo pomembno, da se med vsemi občani in pristojnimi institucijami in ustanovami ustvari dober medkulturni dialog, predvsem pa se ustvari klima za spoštovanje drugačnosti, ter spoštovanje kulturne raznolikosti. Pozitiven odziv skupnosti se je odražal v uvodnih nagovorih, ki jih je počastil pokrovitelj prireditev, župan Mestne občine Velenje, g. Srečko Meh. Svoja večletna prizadevanja za dialog in medkulturno sožitje v Velenju je strnil v besedah: »...naša lokalna skupnosti se zaveda, da medkulturni dialog prispeva k uresničevanju strateških prednostih nalog EU. Pri tem imam v mislih predvsem spoštovanje socialnih in kulturnih raznolikosti na vseh družbenih nivojih.

Romsko društvo Romano vozo - Velenje, Javni zavod Mladinski center Velenje, kultura in izobraževanje in partnerske organizacije so ob Romskemu mesecu 2010, pripravile več zanimivih kulturno izobraževalnih druženj. V namen skupne priprave programa dveh večjih lokalnih prireditev na temo medkulturnega dialoga, sta že meseca marca v Mladinskem centru Velenje potekali dve akcijski delavnici deležnikov.

Na podlagi skupnostnega dela partnerjev je tako nastal zanimiv mesečni program, ki se je začel 8. aprila 2010 v dvorani Centra Nova Velenje z otvoritvenim družbenim srečanjem »Razlike nas bogatijo«, kjer so se predstavila velenjska kulturna društva. Prireditev je sovpadal v sklop vseslovenskih prireditev ob Svetovnem dnevu Romov 2010. Tematski mesec se je zaključil z delavnim simpozijem »Medkulturni dialog v Velenju«, 7. maja 2010 v Hotelu Paka Velenje, v sklopu katerega je potekala tudi aktivnostna delavnica »Raziskovanje romskih besed«.

Zavedanje in spodbujanje dejavnega evropskega državljanstva ter zagotavljanje enakih možnosti in nediskriminacij ob poudarjanju sodelovanja in upoštevanju skupnih vrednot EU, je temelj načel moderne, evropsko naravnane skupnosti, ki se odraža prav v tovrstnih srečanjih in druženjih. Velenje lahko s svojimi izkušnjami in dobro prakso na medkulturnem udejstevanju postane vzorčni model za postavitve modela dobre prakse sodelovanja in sobivanja med ljudmi....«

Vsi predstavniki sodelujočih institucij, Ministrstva za kulturo, Urada Vlade RS za narodnosti, Sveta romske skupnosti, Zveze Romov Slovenije in predstavniki lokalnih partnerjev; Mestne občine Velenje, Mladinskega sveta Velenje, Centra za socialno delo Velenje, Zavoda RS za zaposlovanje Velenje, Policijske postaje Velenje, lokalnih društev; Srbskega društva dr. Mladen Stojanović, Bošnjaškega mladinskega kulturnega društva Velenje, literarnega društva Hotenja, Šaleške folklorne skupine Koleda in gostov; romskih društev Romano rasto - Pušča in Romano jilo - Lendava, ter Mladinskega centra dravinjske doline v projektu Mladi ambasadorji medkulturnega dialoga, so se strinjali, da je sprejemanje in spoštovanje drugih kultur, raznolikosti

ter ljudi, ki so zaradi svoje posebnosti, barve kože, invalidnosti, mladosti in socialnega statusa »drugačni«, ena od najmočnejših vrednot, ki nas naredi plemenite in spoštovane.

Organizatorji in gosti smo bili nadvse zadovoljni s skupno pripravo in realizacijo dogodkov, tako z organizacijskega vidika, kot tudi z odzivom lokalne skupnosti. Skozi predstavitve dela organizacij in posameznikov smo uresničili osnovne cilje skupnostne akcije; predstaviti človeka v bivanjski prostor medkulturne družbe, ki je enkratni rezultat lokalnega družbenega sistema, kot nekega končnega produkta in izkaza resničnih družbenih potrebah v lokalni skupnosti. Srečanja so pokazala enkratno priložnost za vzpostavitev dodatnih okoliščin za spoznavanje posameznikov in organizacij na področju dela »medkulturnega dialoga« v lokalni skupnosti z vizijo izboljšanja kakovostni medsebojnih odnosov, kot podlage za graditev moderne družbe prihodnosti.

Avtor prispevka: Mitja Gregorič
Avtor slikovnega gradiva: Gabrielle Futo.

V MC DRAVINJSKE DOLINE O PISANIH KULTURAH SVETA

V sklopu vsebinskega stebra projekta Mladi ambasadorji medkulturnega dialoga - Usposabljanje mladinskih delavcev za izvajanje aktivnosti na temo medkulturni dialog so se prvega usposabljanja udeležili štiri mladinski delavci iz MC Dravinjske doline in sicer Katja Dadič, Aleš Sušak, Laura Krančan in Karmen Kukovič. Nosilec omenjenega vsebinskega stebra je MC Trbovlje.

Onion

Vsi so uspešno opravili naloge v prvi fazi usposabljanja, ki je predvidevala individualno učenje in izvajanje nalog s pomočjo spletne učilnice. V drugi fazi so se udeležili delovnega srečanja, kjer so se seznanili z raznolikimi metodami za izvajanje didaktičnih delavnic na temo medkulturni dialog. Pridobljeno znanje so nato uporabili pri izvedbi individualno zasnovanega projekta za spodbujanje medkulturnega dialoga. Poletna šola kreativnosti v letu 2010 je v sklopu projekta Mladi ambasadorji medkulturnega dialoga otrokom in mladim ponudila veliko priložnosti za odpravljanje predsodkov, zadržkov in stereotipov do drugih oziroma drugačnih kultur, ki se vključujejo ali so del večinske kulture. Projekt šole kreativnosti je za otroke brezplačen in je namenjen otrokom ter mladim od 6. do 15. leta. Njen glavni namen je kvalitetno preživljanje prostega časa, ki ga imajo mladi med počitnicami na pretek.

Šopska solata

Udeleženci poletne šole so s pomočjo informacij lokalnih in evropski prostovoljcev spoznavali značilnosti ameriške, angleške, makedonske, turške in gvajanske kulture. Katja, Laura, Aleš in Karmen so v času trajanja projekta izvedli delavnice, ki so jih s pomočjo trenerjev oziroma mentorjev omenjenega usposabljanja načrtovali v prvih dveh fazah usposabljanja. Katja je otrokom približala muslimansko kulturo, Laura je pokazala na večplastnost kulturne identitete posameznika, Karmen je s pomočjo nekdanjega EVS prostovoljca iz Makedonije, Ljupča Miskarovskega, izvedla delavnice na temo Makedonski dan, Aleš pa je pripravil večerno prireditev Srbski večer. Na le-tem se je predstavila srbska folklorna skupina KUD Elektroporcelan.

Muslimanska kultura

In kaj pravita Aleš in Laura glede izvedbe svojih delavnic? »Dogodka se je udeležilo veliko ljudi. Presenetilo me je, da so se dogodka udeležili tudi starejši občani, katerih ne srečujemo pogosto na prireditvah v našem centru, kakor tudi mladostniki, ki so z zanimanjem opazovali pesalce. Po večini so bili obiskovalci prvič na takšni prireditvi, saj se naši občani le poredkoma udeležujejo kulturno plesnih dogodkov,« pravi Aleš Sušak.

Laura pa je o poteku »Onion game« povedala: »Otrokom se je pri igri sprva zdela zelo zabavna »drop dead« funkcija. To pomeni, da se lahko udeleženeec, v kolikor se mu delavnica ne zdi več zanimiva, uleže na tla in se dela, da je mrtev. V delavnici tako sodelujejo samo tisti, ki jim je zadeva zanimiva. V začetku se je »drop dead« funkcija zdela zanimiva predvsem fantom, vendar jih je kasneje radovednost potegnila nazaj v delavnico. Iz igre vsak dobi celovit vpogled v svojo kulturo oziroma koščku kulture, ki ga je napisal na papir, prav tako lahko vsak pride do spoznanja, katera stališča so pomembna nekomu drugemu.«

Ebu art

Poletje se je prevesilo v jesen in za mlade so v MCDD pripravili brezplačno, tridnevno jesensko šolo kreativnosti. Rdeča nit le-te je bila tokrat mehiška kultura. Mladi so na začetku tedna začeli z izdelavo Piñat. Do sredine tedna, so bile poslikane in napolnjene s sladkarijami ter pripravljene za finale mehiškega dne, ko so jih z zavezanimi očmi skušali razbiti s palico. Pred tem so se zvrstile delavnice o pripravi tradicionalne mehiške jedi, predstavitvi Mehike ter z zabavnimi igrami, kot je »Pin the tail to a donkey«. Ker kreativnosti mladim tudi tokrat ni bilo

dovolj, so dnevi do konca »krompirjevih« počitnic ponudili še marsikaj. Pod vodstvom EVS prostovoljke, Pinar Bal, iz Turčije so se navduševali nad Ebru art-om - tradicionalno turško slikarsko tehniko. Nastalo je veliko število umetnin, katerih vzorce so mladi označili kot čarobne.

V MCDD ocenjujejo način prikazovanja značilnosti drugih oziroma drugačnih kultur skozi aktivno udeležbo mladih kot zelo učinkovit. Zanimanje za kulture drugih držav je na ta način skozi delavnice zelo veliko, prav tako motiviranost udeležencev na delavnicah. Če velja, da predsodke, stereotipe in netolerantnost do drugačnih lahko odpravljamo predvsem s poglobljenim spoznavanjem značilnosti drugih kultur, potem je tip delavnic, ki temeljijo na izkustvenih metodah pri tem zelo uspešen in nepogrešljiv.

Priprava: Karmen Kukovič

MLADI AMBASADORJI NA ŠVEDSKEM

Skupni ogled 6000 let starih poslikav v mestu Näsaker

MCDD je z organizacijo Youth Involvement Association iz mesta Solleftea na Švedskem pričel sodelovati v sklopu programa Mladi in akciji v letu 2005. Od takrat so izvedli dve mladinski izmenjavi in gostili dva EVS prostovoljca iz Solleftea, izpeljali mladinski demokratični projekt »It's up to you!« ter sodelovali na študijskem obisku delegacije na Švedskem. Takrat sta občini podpisali listino o nameri prijateljstva. Stiki se krepijo tudi v letu 2010. Na Švedskem so se v sklopu mladinske izmenjave »Youth dialogue between us!« (z)držili mladi iz Gimnazije Slovenske Konjice, ki je konzorcijski partner projekta Mladi ambasadorji medkulturnega dialoga, pod vodstvom Mateje Smolar Tič in mladi iz mesta Solleftea pod vodstvom Tonija Vieire.

V času od 18. do 22. oktobra je s pomočjo Občine Slov. Konjice, zunanje partnerja projekta Mladi ambasadorji medkulturnega dialoga, mlade obiskala tudi Karmen Kukovič kot predstavnica MCDD. Na medkulturnem večeru, kjer so mladi predstavili glavne posebnosti svojih kultur, je predstavila projekt Mladi ambasadorji medkulturnega dialoga. Na podlagi vzpostavljenega sodelovanja in prijateljstva mladih iz Konjic in Solleftea, bosta tako izbrana mladi ambasador medkulturnega dialoga, ki bo eno leto zastopal Švedsko in mentor ambasadorju. Le-ta mu bo pomagal pri pridobivanju informacij o dobrih praksah vzpostavljanja učinkovitega medkulturnega dialoga na Švedskem.

Priprava: Karmen Kukovič

DELAVNICE URICE MEDKULTURNEGA DIALOGA

Urice medkulturnega dialoga na Gimnaziji Brežice

V oktobru je šest mladinskih delavcev iz MC Dravinjske doline izvedlo triurne delavnice Urice medkulturnega dialoga na Gimnaziji Brežice, ki je konzorcijski partner projekta Mladi ambasadorji medkulturnega dialoga. Urice so bile izvedene v treh oddelkih tretjih letnikov.

V prvi uri so dijaki lahko z izpolnjevanjem testa tolerantnosti izmerili stopnjo lastne strpnosti do drugačnih kultur. Sledila je izkustvena igra, v kateri je del dijakov doživeto zaigralo primer medkulturnega konflikta, o katerem je poročal časopisni članek. Ostali dijaki so prevzeli vlogo novinarjev treh velikih slovenskih časopisnih hiš in o zaigranem dogodku poročali na način, kot bi o njem poročal posamezen časopis. Igralci so med tem zapisali, kako so se v svoji vlogi počutili. Mladi so prišli do zaključka, da na interpretacijo dogodka vplivajo v prvi vrsti predhodne in ustaljene predstave, ki jih ima posameznik o neki kulturi in dalje, da je odvisno tudi od vrednot in prednostne usmeritve oziroma namena posamezne časopisne hiše, kaj in kako bo o dogodku poročala.

V zadnji uri delavnice so dijaki skušali najti učinkovite in predvsem re-

alne poti oziroma načine, kako v duhu spodbujanja dobrega medkulturnega dialoga rešiti dogodek, ki so ga obravnavali v članku v prejšnji uri.

Urice medkulturnega dialoga so zasnovane na aktivni udeležbi mladih, skozi katero spodbujajo kritičen odnos do informacij, ki nam jih dnevno o drugačnih kulturah prikazujejo mediji ter mlade pozivajo k aktivni tolerantnosti. To pomeni, da se v situacijah, v katerih sta zaželeni strpnost in sprejemanje drugačnih čim pogosteje odzovejo na aktiven način in skušajo poiskati učinkovite rešitve medkulturnega konflikta. S tem lahko postanejo zgled tudi ostalim pomembnim drugim, s katerimi si delijo tegobe in radosti vsakodnevnega življenja.

Za spodbujanje medkulturnega dialoga v duhu: »Začni pri sebi!« bodo partnerji projekta delavnice urice medkulturnega dialoga predvidoma v tem letu izvedli tudi v preostalih šestih srednjih šolah, ki so konzorcijski partnerji projekta.

Pripravila: Karmen Kukovič

● INTERVJU

NEVENKA ALJA GERL, SPECIALISTKA MLADINSKEGA DELA, CID PTUJ

MEDKULTURNI DIALOG PREPREČUJE KULTURNO AROGANTNOST

Kako je prišlo do odločitve o sodelovanju CID Ptuj v projektu Mladi Ambasadorji medkulturnega dialoga?

V CID Ptuj smo medkulturni dialog razvijali že od začetka izvajanja programov v novih prostorih, to je od 2003 dalje, zato je vstop v projekt, ki naj bi prinesel novo kakovost, sodelovanje z drugimi slovenskimi mladinskimi centri in programsko širitev na tem področju, pritegnil našo pozornost.

Kako poteka, z vidika konzorcijskega partnerja CID Ptuj, projekt MAMD na operativni ravni?

Od prijave projekta do tega trenutka smo v CID Ptuj močno spremenili nabor aktivnosti v okviru projekta Mladi ambasadorji medkulturnega dialoga, ne pa svojih programov. To pomeni, da smo se prilagodili novim informacijam, novim pogojem financiranja, upoštevali omejitve na formalni in finančni ravni itd., ostali pa zvesti programski usmeritvi v medkulturni dialog. Izvajamo vse aktivnosti, ki smo jih prvotno načrtovali, in tudi tiste skupne, ki jih prinaša projekt, le da zaradi različnih omejitev ne morejo biti upoštevani in financirani tisti, ki smo jih prvotno načrtovali v okviru projekta MAMD, predvsem koncerti, ki imajo izrazito medkulturno komponento.

Katere vsebinske aktivnosti projekta MAMD so načrtovane v letu 2011?

Predvsem predavanja in delavnice za mlade in tudi za otroke, ki prinašajo v naše lokalno okolje komponente medkulturnega dialoga, in tiste aktivnosti, ki jih bomo izvajali kot partnerji v mreži. Načrtujemo predstavitev tujih držav, nekaterih ustvarjalnih področij, ki izhajajo iz drugih kultur ali drugih zgodovinskih obdobj, področje medkulturnega dialoga pa bomo razvijali tudi v obliki programov EVS, ki bosta potekala pri nas v letu 2011.

Kaj za Vas osebno predstavlja medkulturni dialog, kako ga razumete in kakšno vlogo igra v Vasem poklicu in vsakdanjem življenju?

Če poskusim poenostaviti, je zame medkulturni dialog izkustveno učenje o drugih kulturah, orodje za razvijanje lastnega razumevanja in sprejemanja (ne le toleriranja!) drugih kultur ter razvijanje ozaščanja in sposobnosti za izražanje lastne kulture. Tako razumljen medkulturni dialog preprečuje kulturno arogantnost kot eno in občutek manjvrednosti v odnosu do pripadnikov drugih kultur kot drugo skrajnost. Mislim, da igra medkulturni dialog enako pomembno vlogo v mojem poklicnem in osebnem življenju, saj imam v življenju eno etiko, ne več priložnostnih. V svojem poklicu ne morem delati stvari, ki bi jih osebno odklanjala, moje vrednote pa seveda vplivajo na to, čemur sledim v svojem poklicu.

Kako ocenjujete, da na Vas vplivajo ljudje različnih kultur, s katerimi se srečujete?

Vesela sem vsakega stika z ljudmi iz drugih kultur in imam skoraj izključno dobre izkušnje. Skoraj zato, ker smo poleg mnogih čudovitih izkušenj z ljudmi iz drugih kultur v družini doživeli nasilje od pripadnika druge kulture, kar je bil za vse ne le čustven, ampak tudi kulturni problem. Šli smo skozi obdobje jeze in izključevanja in potrebovali smo čas, da smo dogodek ovrednotili kot izgrede posameznika, ne pa pripadnika določene kulture. Nikakor ni preprosto reševati tovrstnih konfliktov, ki jih je v vsaki družbi dovolj in jim navadno ne posvečamo pozornosti, dokler ne pride do izgrede. Pogrešam načrtno delo z otroki in mladimi na tem področju in to v šolah, projekti in gesla niso dovolj.

Ali mladi na Ptujju izkoriščajo priložnosti za mednarodno mobilnost, ki jih ponujajo programi Evropske unije? Katere?

Interesa med mladimi je veliko predvsem za mednarodne izmenjave, čeprav bi ga lahko bilo še več. Letos poleti so v tujino iz CID Ptuj odšle tri skupine mladih. Od leta 2008 dalje v CID gostimo prostovoljce iz tujih držav v okviru EVS in imamo zelo dobre izkušnje, sedaj pa se je za odhod v tujino odločila tudi prva prostovoljka pri nas. EVS je lahko odlična priložnost za razmislek o tem, kaj bi želeli delati v življenju in kaj je posamezniku resnično pomembno, lahko je preverjanje lastne identitete, v Sloveniji pa mladi ta program izkoristijo vse prereditko.

Katere lastnosti in katere naloge bi po Vašem mnenju moral imeti mladi ambasador medkulturnega dialoga?

Dobro bi moral biti ozaveščen o svoji kulturi, ne le dobro informiran o njej, njene posebnosti bi moral poznati zelo dobro. Celota vsega, čemur z eno besedo rečemo »kultura«, je namreč kot ledena gora: viden je le delček, ki štrli nad vodo, velikanska večina pa je skrita pod gladino, vendar šele celota predstavlja resnično sliko vsega, kar je v družbi »normalno« in »v navadi« in kaj ni – kaj torej sodi v njeno kulturo in kaj ne. Ambasador medkulturnega dialoga bi moral biti ob tem tudi resnično odprt za druge kulture, ne le toleranten do njih, komunikativen, empatičen, obvladati pa bi moral tudi različne metode dela. Ne gre za to, da bi ti ambasadorji med mladimi širili prepričanje, da je treba sprejeti vse, kar je tuje, sploh ne! Mladi ambasadorji medkulturnega dialoga so lahko spodbujevalci ozaveščanja mladih o njihovi lastni kulturi in razvijanju njihovega lastnega kritičnega odnosa do vsega, kar prihaja v našo družbo od drugod, pa tudi spoštovanja naše kulture in njene specifičnosti, kar je vsaj tako velik izziv kot razumevanje tujih kultur. Seveda pa obstaja hkrati več zvrsti in podzvrsti tega, čemur pravimo »kultura«, vendar tule ni prostora za daljšo razpravo ...

CENTER INTERESNIH DEJAVNOSTI PTUJ

Center interesnih dejavnosti Ptuj je mladinski center, ki od ustanovitve leta 1994 samostojno in v sodelovanju z zainteresiranimi javnostmi izvaja dejavnosti za otroke in mladino ter razvija različna področja mladinskega dela. Skrbi za ustvarjalno izrabo prostega časa, kamor sodi pester klubski program, za informiranje in svetovanje za mlade, mobilnost mladih in mednarodno mladinsko delo, neformalno učenje, prostovoljno delo, ponuja servisno dejavnost za mladinske organizacije in nevladne organizacije, ki izvajajo programe za otroke in mlade, koordinira pa tudi vrsto skupnostnih programov. Mednje sodijo počitniški programi za osnovnošolce, programi preprečevanja zasvojenosti v sodelovanju z Lokalno akcijsko skupino za preprečevanje zasvojenosti v Mestni občini Ptuj, koordiniranje natečaja Evropa v šoli za Spodnje Podravje in drugi. V okviru svoje informativne dejavnosti CID Ptuj izdaja mladinski mesečnik Cidopis, ki ga v celoti ustvarja skupina mladih. Od leta 2006 organizira festival kitare, ki je postal pomemben kulturni dogodek v lokalnem in tudi širšem prostoru. Center se je razvil v vodilno organizacijo na področju mladinskega dela v Spodnjem Podravju.

Lotili smo se tudi raziskovalne dejavnosti in doslej izvedli tri samostojne raziskave med mladimi v lokalnem okolju: prvo leta 2002 o prostem času mladih, drugo leta 2004 o mladih in drogah na Ptujju, tretjo z istim naslovom in potrebo po evalvaciji preventivnih programov pa leta 2008. Zadnji dve smo izdali v knjižni obliki. Z letom 2009 je CID Ptuj prevzel v upravljanje tudi Mestni kino Ptuj, kjer se odtlej večja obseg predvajanja umetniških in mladinskih filmov, v letu 2010 pa je bil izveden tudi projekt letnega kina z naslovom Kino brez stroja, ki je imel odličen odziv. Programi CID Ptuj so usmerjeni v spodbujanje aktivnega državljanstva mladih, ustvarjanje pogojev za njihovo ustvarjalno življenje, medkulturni dialog in pomoč pri razvijanju lastnih razvojnih zmoglosti mladih. CID Ptuj zato sodeluje v pilotskem projektu Brez megle v glavi, ki je namenjen celostnemu osebnostnemu razvoju mladih, vodi pa ga priznani pediater in terapevt Vili Ščuka. Povezuje se z drugimi mladinskimi centri v Mreži MaMa, od leta 2009 dalje pa sodeluje tudi v dveh razvojnih mrežah: v projektni mreži Mladi ambasadorji medkulturnega dialoga, ki jo vodi Mladinski center Dravinjske doline, in Slovenski mreži razvoja raziskovalnih vrednot mladih, ki jo vodi Evropski kulturni in tehnološki center Maribor. Na polju mednarodnega sodelovanja je CID Ptuj poleg gostiteljskih in pošiljajočih mednarodnih izmenjav ter aktivnega sodelovanja v EVS tako v vlogi gostiteljske kot pošiljajoče organizacije tudi aktiven član mednarodne mreže mladinskih centrov ENYC. Poudarek pri snovanju programov je sodelovanje z mladimi ter sprotno spremljanje položaja in interesov mladih, predvsem starejših osnovnošolcev in srednješolcev. CID Ptuj razpolaga s 320 m² površine, v sodelovanju z Mladinskim prenočiščem Kurent Ptuj, ki se nahaja v isti stavbi, pa se lahko kapacitete za izvedbo večjih projektov bistveno povečajo. Razvojno smo naravnani k povezovanju z mladinskimi hotelom na Ptujju, kar bi prineslo novo dimenzijo v možnosti za naše delo na nacionalni in mednarodni ravni, k širjenju informativno svetovalne mreže za mlade na lokalni in regionalni ravni, k razvijanju skupnostnih programov z mladimi, intenzivnejšemu sodelovanju z mladinskimi organizacijami v lokalnem okolju, širjenju ponudbe klubskih programov, novim oblikam mednarodnega sodelovanja in uveljavljanju načela kakovosti na področju programov za otroke in mlade nasploho.

Nevenka Alja Gerl

MNENJA MLADIH

Ali poznate programe in druge možnosti, ki Vam omogočajo mladinske izmenjave, študij v tujini, delo v tujini,...

MIHA HOVNIK, 26 let

»Sem študent drugega letnika Fakultete za varnostne vede v Ljubljani. Slišal sem že za program Erasmus, ki poleg ostalih programov podpira tudi program za izmenjavo študentov, prav tako za mrežo EURES in CEEPUS. Žal sam nikoli nisem odšel na izmenjavo študentov, tudi v tujini nisem nikoli delal, poznam pa nekaj prijateljev ki je delalo v državah EU in so imeli prav s temi organizacijami oz. programi pozitivne izkušnje.

Študijska izmenjava je nekaj, kar bi po mojem mnenju moral izkusiti vsak študent, saj ne le da spoznamo nove metode študija, pridobimo ogromno novih znanj, se spoznavamo z novimi kulturami ter jezikom in se znajdemo še v tako zapleteni situaciji iz katere se naučimo sami najti pot. To pa je vsekakor pozitivna izkušnja za naprej. Ne gre le za golo delo, tudi zabava in spoznavanje je velik del Erasmus izmenjave.«

KATARINA RAK, 28 let

»Čas študija je eden izmed najlepših časov v našem življenju, pa če se tega zavedamo ali ne. Se izobražujemo, spoznavamo nove ljudi, se zabavamo, lahko tudi delamo, da imamo vsaj nekaj svojega denarja, pomagamo drugim, potujemo in spoznavamo različne kulture ter nabiramo nove izkušnje za nadaljnje življenje.

Vse to lahko počnemo doma ali v tujini. Doma nam delo ponujajo različni študentski servisi, dodatno izobraževanje pa različni jezikovni centri npr. Berlitz in predvsem naše fakultete. Sama vem, ko sem iskala jezikovne tečaje, sem najboljšo ponudbo našla na Filozofski fakulteti v Ljubljani, kjer se redni študentje lahko izobražujejo ugodneje in tudi sama kvaliteta izobraževanja je na nivoju. Vendar sem vseeno mogla izkusiti vsaj delček tujine. Bila sem v Angliji, vendar kot varuška. Stanovala sem pri družini z dvema otrokoma in tako izpopolnjevala svoje znanje angleščine in si med drugi ogledala

tudi njihove znamenitosti. Do družine sem prišla preko vez, lahko pa se pozanimamo tudi na internetni strani Aupair world ipd., samo prej preverite njihovo verodostojnost. Vendar ne pozabite na povabilno pismo, saj boste drugače imeli manjše nevspečnosti na meji, vendar nič nerešljivega, tako je bilo vsaj pred leti. Dokazilo o znanju angleškega jezika pa lahko pridobite na British Councilu v Angliji, ali doma v Ljubljani, in je svetovno priznan. Vse ostale tuje jezike se lahko učite v različnih jezikovnih šolah v tujini. Ponudba je velika. Tudi izmenjava študentov v tujini je zelo zanimiva, vendar se pred odhodom v tujino pozanimajte, če vam bodo doma priznali opravljene izpitov v tujini, da jih ne boste po nepotrebem opravljali ponovno. Vse informacije najdete na svoji fakulteti, kjer ima Erasmus objavljen svoj razpis. Izbirate lahko med različnimi državami. Moji prijatelji so bili: računalničar na Tenerifih, študentka slavistike na Poljskem in ekonomistka v Grčiji. Različne informacije o študiju, delu, delovnih kampih ipd. pa najdete tudi na internetni strani Evropskega mladinskega portala. Možnosti je veliko, omejitev ni. Če ste vedno sanjali o obisku Amerike, se odločite zanjo, ali Rusijo, mogoče želite opravljati magistrir v Bruslju. Zakaj pa ne?! Svet je velik, izbira je vaša!«

MATEVŽ ŽGANK, 27 let

»Vem, da obstaja kar nekaj različnih programov oziroma projektov, ki omogočajo mladim, da študirajo v tujini. Obstajajo tudi programi, kamor lahko gredo opravljat prostovoljno, pa tudi plačano delo. Da nam je to omogočeno, se mi zdi res super, saj tako spoznaš druge kulture, narode, jezik, navade, pridobiš si različne izkušnje in kompetence za nadaljnje izobraževanje ali delo. Sam se pa žal še nisem udeležil nobene mladinske izmenjave, študija ali dela v tujini. Se mi zdi, da vseeno potrebujete dovolj finančnih sredstev za takšne podvige.«

POLONA ZIDAR, 29 let

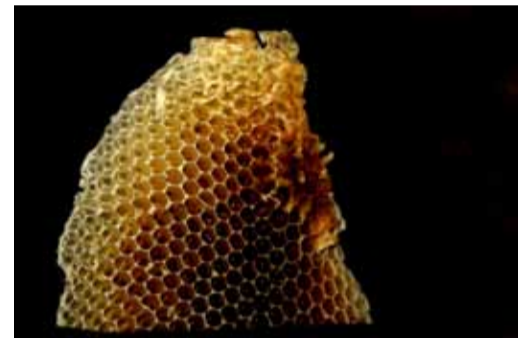

Vem, da je pri nas veliko kvalitetnih mladinskih organizacij, ki posredujejo informacije o možnostih, ki jih lahko mladi izkoristijo pri svojem študiju in nasploh pri osebnem razvoju.

Menim, da študij v tujini postaja pri nas vedno bolj priljubljen. In zdi se mi prav, da študentje možnosti, ki so jim dane, pridno izkoriščajo. Saj študij v tujini ne predstavlja samo študija, ampak odkrivanje in spoznavanje drugačnih kultur, poleg tega pa je za študente dobra investicija v prihodnost, saj si lahko z novimi poznanstvi, kasneje tudi lažje krojijo svojo poklicno pot.

Delo na kmetiji nekoč in danes

S projektom Delo na kmetiji nekoč in danes se je skupina mladih fotografov na svoj način dotaknila problematike odhajanja mladih iz kmetij. Človek lahko s svojim načinom življenja, kljub modernizaciji, še vedno ohranja stare vrednote. Razvoj kmečkega življenja skozi čas, a vendarle ujet točno v trenutek, ko je slika nastala. Mladi kmetje na visoko ležečih kmetijah še vedno dajejo neizbrisen pečat naši dolini. <http://projektoaktiv.blogspot.com>

KOLOFON

Naziv časopisa: Mladi ambasadorji medkulturnega dialoga
Izdajatelj: Mreža za medkulturni dialog in razumevanje drugih kultur
Zbrali in uredili: Tadej Lebič, Špela Božinovič, Karmen Kukovič, Sonja Majcen
Za izdajatelja: Primož Brvar, Celjski mladinski center
Člani konzorcija Mreža za medkulturni dialog in razumevanje drugih kultur:
Poslovodni konzorcijski partner: Mladinski center Dravinjske doline (www.mccd.si).

Konzorcijski partnerji (po abecednem vrstnem redu): AVANTIS zavod za mednarodne aktivnosti in sodelovanje (www.avantis.si); Celjski mladinski center, javni zavod za mladinsko kulturo, izobraževanje, informiranje in šport (www.mc-celje.si); Center interesnih dejavnosti Ptuj (www.cid.si); Center za mlade Ruše – CEZAM (www.cezam.org); Društvo zaveznikov mehkega pristanka (www.drustvo-zveznikov-mehkega-pristanka.si); Evropski kulturni in tehnološki center Maribor (www.ektc.si); Gimnazija Brežice (www.gimnazija-brevice.si); Javni zavod mladinski center Litija (www.mc-litija.si); Javni zavod mladinski center Velenje, kultura in izobraževanje (www.kunigunda.org); Javni zavod Vetrnica Slovenj Gradec/MKC Slovenj Gradec (www.nucam.info); Mladinski center BIT (www.mc-bit.si); Mladi forum socialnih demokratov (www.mladiforum.org); Mladinski center Brežice (www.mc-brevice.si); Mladinski center Trbovlje (www.mct.si); Mladinski informativni in kulturni klub Murska Sobota (www.mikk.si); Mladinski kulturni center Maribor (www.mkc.si); Poslovno-komercialna šola Celje (www.pksola.com); Prva gimnazija Maribor (www.prva-gimnazija.org); Solski center Slovenske Konjice – Zreče (www.sc-konjice-zrece.si); Solski center Slovenj Gradec, Srednja ekonomska šola (www.sc-sg.net/ekonomska); Solski center Velenje (www.scv.si); Srednja šola za gostinstvo in turizem Celje (www.s-sgst.ce.edus.si); Število mladih, ki bodo vključeni v projekt: 2850
Število neformalno usposobljenih mladih ambasadorjev medkulturnega dialoga: 1750
Število strokovnih delavcev, ki bodo vključeni v projekt: 74
Število zunanjih partnerjev: 37

Št.3, leto 2010

MINISTRSTVO ZA ŠOLSTVO IN ŠPORT

Mladi
Ambasadorji
Medkulturnega
Dialoga

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

Pravna nota:

Vsebine, ki so pred vami, so pripravile organizacije, članice Mreže za medkulturni dialog in razumevanje drugih kultur (v nadaljevanju članice) posebej za objavo časopisa Mladi ambasadorji medkulturnega dialoga (v nadaljevanju časopis). Članice bodo pri urejanju časopisa skušale zagotavljati sprotne in točne podatke, vsebovane v časopisu. Članice si pridržujejo pravico, da kadarkoli spremenijo vsebino svojega časopisa, na kakršenkoli način, ne glede na razlog in brez predhodnega opozorila. Niti članice niti katera koli druga pravna ali fizična oseba, ki je sodelovala pri nastanku in izdelavi časopisa, ne odgovarja za morebitno škodo, ki bi izhajala iz dostopa časopisa in uporabe ali nezmožnosti uporabe informacij časopisa ali za kakršnekoli napake ali pomanjkljivosti v njihovi vsebini. Objavljene vsebine nimajo značaja uradnega dokumenta, razen kadar je to posebej navedeno. Varstvo podatkov članice zavezuje, da bodo spoštovala zasebnost uporabnikov in njihovih podatkov ne bodo posredovale tretjim osebam brez privolitve uporabnikov. Članice se zavezujejo k maksimalni skrbni za zasebnost vseh podatkov. Osebnostne podatke uporabnikov bodo članice varovale v skladu z Zakonom o varstvu osebnih podatkov.

Oblikovanje: Medialdea; Tisk: M tis, d.o.o.

Naklada: 5000 izvodov
ISSN: ISSN 1855-8062

»Operacijo delno financira Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada ter Ministrstvo za šolstvo in šport. Operacija se izvaja v okviru Operativnega programa razvoja človeških virov za obdobje 2007-2013, razvojne prioritete: »Razvoj človeških virov in vseživljenjskega učenja»; prednostne usmeritve »Izboljšanje kakovosti in učinkovitosti sistema izobraževanja in usposabljanja.«